

معرفی حقیقت انسان؛ راه توجه دادن به عرفان اصیل و تربیت عرفانی

معرفی جایگاه و حقیقت انسان و ارائه انسان‌شناسی مطرح در قرآن و روایات و در کلمات بزرگان و عرفا، با ایجاد توجه به سطح معارف اصیل عرفانی، مخاطبان را به سمت این معارف جذب و آمادگی لازم برای تربیت عرفانی را ایجاد می‌کند.

معرفی جایگاه و حقیقت انسان و ارائه انسان‌شناسی مطرح در قرآن و روایات و در کلمات بزرگان و عرفا، با ایجاد توجه به سطح معارف اصیل عرفانی، مخاطبان را به سمت این معارف جذب و آمادگی لازم برای تربیت عرفانی را ایجاد می‌کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین رضا الهی‌منش، مدیر گروه عرفان و تصوف دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، درباره راه صحیح درک معارف عرفانی و روش ارائه درست آن، گفت: ما باید این معارف را از کسانی که مستقیماً با این حقایق عرفانی در تماس بوده‌اند، اخذ کنیم؛ از این رو می‌شود گفت که بیانات قرآنی و کلمات رسول خدا(ص) و ائمه معصومین(ع) و همچنین آن چه که تحت عنوان سیره عملی این بزرگواران برای ما نقل شده است، بهترین مسیر برای درک و معرفی عرفان اسلامی است.

در عرفان اسلامی سخن غیرمعصوم با ترازوی سخن معصوم سنجیده می‌شود

الهی‌منش افزود: البته این به آن معنا نیست که از بیانات و گفته‌های افراد معمولی که آنان نیز به عنوان داعیه‌داران علوم عرفانی به حساب می‌آیند و صاحب مکتب عرفانی هستند، غفلت بورزیم و استفاده نکنیم. بلکه باید در عین حالی که از بیانات آنان نیز استفاده می‌کنیم، همیشه این نکته مد نظر ما باشد که سخن غیرمعصوم، اگر با ترازوی بیانات معصوم محک نخورد، به خودی خود برای ما مقبولیت تام ندارد.

اگر کسی به نزاهت و پاکیزگی و پاکی روحی دست پیدا کند و روحش از تعلقات آزاد باشد و آزادی و آزادگی به حقیقت کلمه در او حاصل شود، این حد از طهارت و نزاهت، زمینه‌ای است که همراه با آمادگی ذهنی، امکان بهره‌مندی از عرفان و معارف اسلام را برای او فراهم می‌کند

مدیر گروه عرفان و تصوف دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی تأکید کرد: ما اگر بخواهیم به عرفانی که عرفان حقیقی است دست پیدا کنیم و آن را برای دیگران معرفی کنیم، چاره‌ای نداریم جز این که دست به دامان عصمت بزنیم و بیانات و سیره و سلوك عملی آن 14 معصومی را که خداوند قرار داده است، به عنوان معرف حقیقی عرفان به حساب بیاوریم.

وی با اشاره به این مطلب که هم قرآن و هم بیانات رسول خدا(ص) و ائمه(ع) و سیره عملی آنان، علاوه بر ظاهر، دارای باطنی است، اظهار کرد: طبیعتاً اگر ما می‌خواهیم از عرفان اسلامی صحبت کنیم، آن سطحی از معارف قرآنی و معارف معصومین(ع) مطرح است که تاحدی از دسترس عموم، به صورت طبیعی، بیرون است و نیاز دارد که فرد هم مقدمات علمی خاصی را فراهم کند و علاوه بر آمادگی ذهنی، از نظر روحی، سلوکی را در جهت پاکیزگی قلبی در پیش گیرد، چرا که همچنان که قرآن می‌فرماید «إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِی كِتَابٍ مَّكْنُونٍ لَا یَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ؛ که این [پیام] قطعاً قرآنی است ارجمند؛ در کتابی نهفته؛ که جز پاک‌شدگان بر آن دست ندارند.> (9- 77/ واقعه)

الهی‌منش ادامه داد: حقایق قرآن در کتابی است که از دسترس عموم و به صورت عادی بیرون است و در جایگاهی است که با جایگاه مادی و معمولی متفاوت است. قرآن کریم در جایگاه با کرامتی قرار دارد؛ بدین معنا که از پستی و امور کم‌ارزش منزّه است. بنابراین اگر کسی بخواهد به حقایقی در این سطح دست پیدا کند، باید خود او هم به کرامت ذاتی خود دست پیدا کند. اگر قرآن رزق آدمی است و در عین حال کریم است، پس انسان هم باید کریم باشد و اتفاقاً قرآن هم همین را گفته است و می‌فرماید «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنی آدَمَ؛ و به راستی ما فرزندان آدم را گرامی داشتیم> (70/ اسراء) یعنی ما به انسان کرامت عطا نمودیم و او را در ساحتی ویژه قرار دادیم. که اگر در آن ساحت،

وی با بیان این که اگر کسی در این ساحت ویژه به جایگاه خود توجه کند، می‌تواند از حقیقت قرآن بهره‌مند شود، خاطرنشان کرد: اگر

کسی به نزاهت و پاکیزگی و پاکی روحی دست پیدا کند و روحش از تعلقات آزاد باشد و آزادی و آزادگی به حقیقت کلمه در او حاصل شود، این حد از طهارت و نزاهت، زمینه‌ای است که همراه با آمادگی ذهنی، امکان بهره‌مندی از عرفان و معارف اسلام را برای او فراهم می‌کند.

ما اگر بخواهیم به عرفانی که عرفان حقیقی است دست پیدا کنیم و آن را برای دیگران معرفی کنیم، چاره‌ای نداریم جز این که دست به دامن عصمت بزنینم و بیانات و سیره و سلوك عملی آن 14 معصومی را که خداوند قرار داده است، به عنوان معرف حقیقی عرفان به حساب بیاوریم

راه توجه دادن افراد به عرفان اصیل و معرفی درست آن / ضرورت سرمایه‌گذاری برای معرفی حقیقت انسان

مدیر گروه عرفان و تصوف دانشگاه ادیان و مذاهب اسلامی در مورد راه توجه دادن افراد به چنین سطحی از معرفت و روش درست معرفی این عرفان با تأکید بر ضرورت سرمایه‌گذاری برای معرفی حقیقت انسان، عنوان کرد: اگر مسئولان فرهنگی اجتماع بخواهند جامعه و بلکه کل بشریت را برای معارف عرفانی و دریافت آن آماده کنند، می‌بایست به دو مطلب بسیار اهمیت دهند؛ یکی شناساندن جایگاه خداوند در هستی و تصویری که انسان از خداوند در هستی باید داشته باشد و دیگری شناساندن جایگاه انسان در هستی.

الهی‌منش با اشاره به حدیث «#171من عرف نفسه فقد عرف ربه" گفت: همان گونه که در این حدیث شریف که از رسول خدا(ص) توسط شیعه و سنی نقل شده، معرفت به خداوند و معرفت به حقیقت انسان، در واقع به يك معرفت برمی‌گردند. بر این اساس اگر انسان به خود معرفت پیدا کند، به صورت طبیعی، به خداوند معرفت پیدا می‌کند. البته اگر کسی بتواند، به اندازه طاقت آدمی، آن گونه که شایسته است، به خدا معرفت پیدا کند، این معرفت نیز او را به دریافتن جایگاه انسان در هستی رهنمون خواهد شد. بنابراین انسان از هر کدام از این دو آغاز کند به معرفت به آن دیگری دست پیدا می‌کند، اما از این جهت که عموماً از این دو معرفت، معرفت ما به خودمان دم دست‌تر است، گفته شده است که هر کس خود را شناخت به معرفت خداوند دست می‌یابد و این راه باید مورد توجه قرار گیرد.

وی تأکید کرد: از این رو مسئولان فرهنگی جامعه می‌توانند با معرفی جایگاه انسان و ارائه انسان‌شناسی مطرح در قرآن و روایات و در کلمات بزرگان و عرفا، مخاطبان را به سمت معارف عرفانی جذب و آمادگی لازم برای تربیت عرفانی را ایجاد کنند.